

Dincolo de marxism și weberianism – o analiză a valorii –

“Valoare: măsura cu care cineva judecă propriile acțiuni și acțiunile altora.”
Geert Woltjer, *De economische manier van denken*, Dick Coutinho/1997, p.25.

Marxismul l-am trăit eu însumi, și am un mare interes pentru a cunoaște weberianismul. Aceasta este o enantiodromie de la o integrală filozofie a valorii la pura știință ca amorală.

Dar, ce este valoarea? **Prefer înghețata de vanilie înghețatei de ciocolată.** Fondez clubul mâncătorilor înghețatei de vanilie. Mai târziu, el devine partid. Datorită numinozității inerente lui a mânca în principal înghețată de vanilie, partidul câștigă alegerile. Preia întregul stat, interzice înghețata de ciocolată și îi omoară fabricanții.

Ce se întâmplă mai sus? În concordanță cu punctul 4 al *Excerptelor din Regulamentul de Funcționare și Organizare* al **Intelect Clubului**, voi analiza punctul sinteza lui **Martin Heidegger** din, *Ființă și timp*, p. 155, București, 1994, §33, cf. *Sein und Zeit*, [157], Tübingen, 1977, ca: **obiectivă, validă, și obligatorie.**

Obiectivitate înseamnă că îmi ținuiesc umbra pe ceva pentru a o face intersubiectiv perceptibilă. Aceasta este încercarea de a-mi observa propria personalitate supunând-o normelor pe care le-am moștenit de la nu se știe cine, pe care nu le mai gândesc, pentru că le consider respectabile, de o eficiență dovedită.

Validitate — pentru că maniera în care „eu” gândesc este singura manieră valabilă de a gândi, de la care, cu mare îngăduință, sunt permise câteva variații, atunci „eu” trebuie să îmi impun sistemul meu de valori ca adevăr absolut obiectiv valid, deci aplicabil tuturor care gândesc rațional.

Obligativitate — maniera în care propria cunoaștere mă forțează să acționez, „eu” o găsesc ca singura întemeiată, și, de aceea, ceilalți, de bună voie sau siliți, trebuie să o asculte orbește.

Sper că cele de mai sus sunt o suficientă, deși modestă, contribuție la știință, liberă de valori și presupuziții partinice.

Dar, ceea ce **Marx** avea dreptate, este că economia, în sine, sau, mai precis, piața, este o filozofie a valorii, scrisă în principal nu în cărți ci pe bancnote și lingouri de aur. De exemplu, un transmițător comercial vinde un concert de **Bach** publicului său, pentru suma de € x, publicitate, minus suma € y, costuri de transmisie, etc. Suma tuturor câștigurilor din toate concertele lui **Bach** din toate timpurile și din toate locurile, incluzând viitorul, acesta este prețul lui **Bach**, așa cum este el văzut de către piață.

Platon, de asemenea, poate fi vândut. Universitatea îl vinde pe **Platon** pentru suma de € z per student. Nouă este numai ideea că **Bach** și **Platon** pot fi vânduți.

Acum putem defini **economia** ca: **știința valorilor obiective, așa cum sunt exprimate în bani**. Dar, ce este valoarea, asta este încă necunoscut. Putem face referință la valoare fiind o formă de posesie oedipală, care este contagioasă, așa cum acest fapt este observabil în comportament.

* * *

Critică la mai sus: în principiu, avem punctul de vedere al lui Heidegger despre valori în foarfeca sa, dintre prea multă valoare (totalitarism) și prea puțină valoare (anarhie).

Lucian Iordănescu scrie: „În plan practic, valoarea este o funcție relativă, dar în principiu ea reprezintă o stare absolută (absolutul fiind antinomicul relativului). Dacă ne imaginăm pe ordonată scala valorii sau a calității, rezultă că pe acest palier treptele valorii definesc stări distincte doar în interiorul acesteia, fără nici un fel de interrelație. Treapta valorică numărul 5 nu are nimic a face cu treapta valorică numărul 6. Fiecare are individualitatea ei, independentă de individualitatea unei alte trepte. Aparenta relație se găsește doar în raport cu privitorul extern care urmărește succesiunea valorilor, după o ordine arbitrar aleasă. Anul 5 de facultate nu are nimic în comun cu anul 1. Doar suma lor se regăsește în absolventul de facultate care ar fi putut să se oprească la anul 3 și atunci anul 5 nu ar mai fi reprezentat nimic pentru el.”